

Posudek diplomové práce

Autorka: *Natalia Volozhina*

Název: **Anglicizmy v současné češtině a ruštině**
Anglicisms in contemporary Czech and Russian Language

Studentka si vybrala zajímavé a aktuální téma: srovnání výskytu anglicismů v češtině a v ruštině. V poslední době totiž můžeme pozorovat velký příliv anglických slov do češtiny, což je způsobeno rozvojem techniky, zejména používáním počítačů, internetu, mobilních telefonů, digitálních fotoaparátů a dalších pomůcek urychlujících kontakty mezi lidmi. Některá cizí slova nacházejí své odpovídající varianty v češtině, jiná si ponechávají zvukový tvar anglický a podle situace buď anglickým pravopisem se i píšou nebo přizpůsobují anglický výraz češtině. Stejný trend lze sledovat i v ruštině, i když zde musí jít – vzhledem k jiné abecedě – vždy o transkripci a tudíž už i v první fázi o určitou změnu.

Diplomová práce má úvod, dvě kapitoly a závěr. Na konci je připojen tematický slovník anglicismů v češtině a v ruštině, který zabírá více než polovinu práce.

V úvodu zdůvodňuje studentka cíl práce, výběr materiálu a uvádí metody práce. Vysvětluje, jak prováděla analýzu anglicismů z hlediska doby, kdy do překládaných jazyků pronikly, a zmiňuje způsoby, kterými se čeština při přejímání cizích slov liší od ruštiny. Hlavním cílem diplomové práce bylo sestavit česko-ruský tematický slovník anglicismů. Autorka hledala v českých a ruských slovnících hesla, která byla přejata z angličtiny, a sestavila pak slovník podle anglické abecedy. Slovník poté roztřídila do tematických skupin.

V první kapitole se autorka věnuje otázkám rozšiřování slovní zásoby, všímá si postavení neologismů a jejich zařazení do běžného slovníku. V další části uvádí stručný historický přehled o přejímání cizích slov do češtiny a ruštiny. Komentuje různé kulturní, politické i ekonomické vztahy, které na přejímání slov v obou jazycích působily.

Ve druhé kapitole analyzuje tematický slovník, který sestavila. Uvádí jednotlivé skupiny a v každé vysvětluje, ve které době a jak se slovo do jazyka dostalo, upozorňuje na početnost dané skupiny a předpokládá i její budoucí rozvoj. K oblastem, které vznikaly už dříve, patří např. jména živočichů, dopravních prostředků, oblečení, sportovní termíny apod. Naopak poslední dobou se rozvíjí hlavně oblast techniky, počítačů, jídel (vzhledem k podnikům zajišťujícím rychlé občerstvení), hudební terminologie, administrativa.

V závěru autorka hodnotí jednotlivé skupiny, bohužel ne všechny, o některých se nezmiňuje (dopravní prostředky, jazyková terminologie, karty, hračky a zábava). Myslím, že by bývalo na místě zde zdůraznit, že (a proč) jsou některé skupiny početné, např. jídlo a pití, sportovní terminologie, kultura, počítačová terminologie. Naopak některé skupiny jsou malé, např. živočichové a příroda, voda a vodní přeprava, jazyková terminologie, politika.

Autorce se bohužel nepodařilo – jak sama píše – provést srovnávací analýzu anglicismů z hlediska jejich frekvence v češtině a v ruštině. Samozřejmě slovníky, kterých používala, tyto údaje neobsahují. Pro češtinu by jí byl mohl posloužit Český národní korpus. Ve své diplomové práci se autorka zaměřila na slovník anglicismů, tedy pouhých slov, přičemž vycházela z českých výkladových slovníků cizích slov, zvláště pak slovníků neologismů a

srovnávala tato slova s ruským slovníkem cizích slov. Pro angličtinu použila slovník Penguin English, možná by bývalo lepší použít Concise English Dictionary.

U mnoha slov by však bylo zajímavé a směrodatné vidět použití těchto slov ve větě. Tento materiál by pro češtinu poskytl zmíněný Český národní korpus. Některá slova můžeme najít v různých textech, např. slovo „ikona“ – odedávna ho máme spojeno s tematikou náboženskou nebo uměleckou – malířství, ale v současnosti to bude asi užítí v terminologii počítačové. Právě tak „nominace“ – je to v oblasti kultury nebo sportu?

Pokud jde o jednotlivé tematické skupiny, měla bych některé připomínky. Ve skupině názvy živočichů, příroda jsou jen tři slova, týkající se přírody, respektive meteorologických jevů. Skupinu vodní přepravy bych přiřadila k dopravním prostředkům. U jídel postrádám „mufiny“ a „donuts“, se kterými se v oficiálních nápisech často setkáváme. Nejsem si jista, že bych se v češtině setkala se slovem „cookies“. V oddíle oblečení je slovo „teddy“ (co to je?), zato mi tam chybí „twid“. Nevím, proč se ve sportovní terminologii nacházejí slova jako „konference“ nebo „trade“. V jazykovědné terminologii je sice „Spanglish“ (kdo to kdy použije?), ale není tam „Czenglish“. Zajímalo by mě, jak se užívá v administrativě slovo „indoor“ a „outdoor“. Ze skupiny „zábavy“ bych do oddílu „sport“ dala slova jako bungee-jumping, snowbopard, kriket.

Oceňuji autorčinu snahu roztřídit anglicismy tematicky, ale nejsem příliš spokojená se skupinou „Různé“, která je dost početná a má mnohá slova, která by se dala buď přiřadit jinam nebo by se z nich vytvořily nové skupiny, tematicky spojené.

Slova „boom“ a „bojkot“ bych zařadila do ekonomiky, „kempink, fifty-fifty, raftink“ do sportu, „second hand“ do oblečení, „supermarket, hypermarket, shopping“ do oddílu potravin apod. „Terminal“ by se hodil k dopravním prostředkům, právě tak s cestováním souvisí i tunel, šanon se může zařadit do administrativy, raftink do sportu apod. Bylo by vhodné vytvořit skupinu „Zaměstnání“, popř. charakteristické skupiny lidí, např. astronaut, babysitter, barman, body-guard, skaut, gangster atd. Také by se mohla vytvořit skupina týkající se společenského života, kam by se zařadila slova jako college, flirt, popř. víkend apod., nebo rozšířit skupinu oblečení o péči o tělo, kam by mohla přijít slova jako „make-up, peeling, pírsink, tetování, atd. Vhodná by byla skupina týkající se bydlení, kam by přešla slova jako veranda, gauč, bungalov atd.

Při psaní své diplomové práce se autorka nevyhnula častým překlepům a dopouštěla se chyb ve slovosledu (aktuální větné členění). Větší pečlivost by práci byla prospěla. Domnívám se, že by autorka měla v práci pokračovat a podívat se na daný materiál ještě z jiného úhlu.

Diplomovou práci hodnotím jako dobrou a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze dne 16. září 2008

PhDr. Helena Confortiová, CSc.